

Kdo je povzročil svetovno vojno?

Nemška diplomacija je doživela skrajno ne prijetno odkritje. Na dan je namreč prišla spomenica bivšega nemškega poslanika kneza Lihnovskega, ki dokazuje da je sedanjo vojno brezpogojno hotela imeti Nemčija. V spomenici pravi knez Lihnovski med drugim sledeče: Ko sem prišel pred izbruhom svetovne vojne za poslanika v London, sem se prepričal, da se Nemčiji pod nobenimi pogoji ni treba bati, da bi jo Anglija napadla, pač pa bi pomagala Franciji za slučaj, če bi prišlo med Francijo in Nemčijo do vojne. Ko sem izvedel o umoru avstrijskega prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda, sem se podal v Berlin poročat državnemu kancelarju, da se nam ni treba bati Anglije, ker smo si z njo tako dobri, kakor že dolgo ne tako in tudi francosko ministristvo je zelo miroljubno. Državni kancelar ni hotel verjeti mojemu zatrjevanju in mi je rekel, da Rusija namerava pomnožiti svoje vojaštvo za 900.000 mož novih čet. Meni se ni povedalo, da general pl. Moltke sili k vojni, pač pa se mi je reklo, da Avstrija namerava nastopiti proti Srbiji. Avstrija je stavila Srbiji več točk, v katerih zahteva zadoščenja. Na pritisk Anglije in Rusije je srbska vlada sprejela vse točke razven dveh, glede katerih se je izjavila, da je pripravljena za pogajanja in pri količkah dobri volji bi bilo prišlo do sporazumljenja. Anglija se je ponudila, da posreduje. Priporočal sem, da se sprejme ta predlog, ker bi sicer bil izbruh svetovne vojne neizogiben, v kateri bi mi izgubili vse, pridobili pa nič. Toda vse zastoj. Sililo se je vedno bolj, da Avstrija napade Srbijo. Tudi srčne prošnje ruskega zunanjega ministra in ponižne bizojavke ruskega carja, v katerih je zatrjeval, da Rusija nima nobenih napadalnih namenov, so bile brez uspešne. Kakor je razvidno iz vseh uradnih objav in kar tudi ni ovrženo po naši beli knjigi, katera je vsled pomanjkljivosti in nepopolnosti težka samoočtožba, smo dali avstrijskemu zunanjemu ministru grafu Berhtoldu pogum, naj napade Srbijo, čeprav ni bilo za to nobenega nemškega vzroka. Avstrija je napovedala Srbiji vojno in sledile so nato vojne napovedi kar zaporedoma. Ni se torej čuditi, če vsled teh neizpodbitnih dejstev razen Nemčije pripisuje ves omikani svet nam edinim krivdo na izbruhu svetovne vojne.

Največja svetovna borba.

Na francoskem bojišču se je pričela borba, kakoršnje ne pozna svetovna zgodovina. Od švicarske meje do severozahodne francoske morske obali si stoje 500 divizij nasproti. Najhujša borba se vrši na severozahodnem delu Francije, v takozvani Flandriji, in sicer na 80 km dolgi fronti. Tukaj je Nemčija pod vrhovnim poveljstvom nemškega cesarja Viljema dne 21. marca pričela z veliko ofenzivo. Vrgla je v boje 190 divizij ter ogromno število topov, med njimi se nahajajo tudi veliko število avstrijskih težkih možnarjev. Nemcem se je že prve dni posrečilo predreti prvo in drugo obrambno črto angleških čet, ki se nahajajo v tem delu fronte ter udreti do tretje angleške bojne črte. Izgube na obeh straneh so ogromne.

Prvi dan bitke.

Nemško uradno poročilo dne 23. marca pravi: Prvi del velike bitke v Flandriji je končan. Na črti Monchy—Cambrai—St. Quentin—Le Fere je zmaga na naši strani. Precejšen del angleške armade je uničen. Sedaj se bje bitka na črti severovzhodno od mest Bapaume—Peronne—Ham. Naš plen znaša 200 topov in 10.000 vjetnikov.

Angleško uradno poročilo dne 23. marca se glasi: Nemčija je pričela z ofenzivo na celi fronti z veliko silovitostjo. Sovražnik je na nekaterih mestih dosegel nekaj uspehov. Sovražne izgube so ogromne.

Drugi dan bitke.

Poročilo z dne 24. marca: Ze drugega dne velike ofenzive med rekama Scarpe in Oise je bilo vjetih 30.000 Angležev, vpljenih 600 topov in 300 strojnih pušk. Vpljenili smo tudi veliko množino vojnega gradiva. Angleške izgube so krvave. Poražena je bila 3. in 5. angleška armada in deli ameriških in francoskih čet. Ostanke razbitih armad smo vrgli v smeri proti Bapaume—Bouchavesnes zadaj za reko Somme. Zasedli smo mesta Peronne, Ham in Chau-

ny. S topovi, ki streljajo na veliko razdaljo, smo obstrlevali Pariz.

Angleško uradno poročilo: Na celi fronti veliki strahovita borba. Nemci napadajo samo na fronti Monchy—La Fere s 40 divizijami. Nemški uspehi niso v nobenem oziru velike vrednosti. Nemško prodiranje, ki napreduje zelo počasi, je združeno z ogromnimi žrtvami. Sovražna infanterija je prekorajčila kanal Somme.

Tretji dan bitke.

Iz nemškega poročila: Pri mestu Bapaume se je bila krvava borba. Sovražnik je bil znova porazen. Po srditih bojih so vrgle nemške čete sovražnika severovzhodno od Bapaume čez kraje Ytres in Sailly nazaj. Vedno sveže angleške rezerve so se z veliko silo ustavljale nemškemu prodiranju. Prestolonaslednikove čete so zavzele višine zahodno od reke Somme. Na večer dne 24. marca so Nemci zasedli še mesto Nesle. Med Sommo in Oiso so pozno zvečer zavzele nemške čete angleške postojanke na zahodnem bregu kanala. Na večer sta padli mesti Guicard in Chaumy. Obstrlevanje Pariza se nadaljuje. Število vjetnikov znaša že 45.000 in čez 600 topov.

Četrty dan bitke.

Iz nemškega poročila: Bitka se nadaljuje. Iz Italije je sovražnik dobil na pomoč angleške in francoske divizije. Pri mestu Bapaume je padlo več vasí v nemške roke. Nemci so prekorajčili cesto Bapaume—Courchotte. Južno od Peronne so si Nemci izvojevali prehod čez Sommo ter so vrgli sovražnika čez železnico Peronne—Roye. Iztrgali so mu mesto Eptalot in Bussy. Plen: 963 topov. Pariz še vedno obstrlejuje.

Silovitost borbe.

Iz angleškega glavnega stana se poroča: Na fronti Monchy—La Fere imajo Nemci 4000 topov, ki so oddaljeni drug od drugega 10 do 14 metrov. Bobneli so topovi na obeh straneh tako silovito, da se je pod nogami tresla zemlja, kakor ob najhujšem potresu. Najhujši nemški pritisk je na tistem delu opustošenega ozemlja, katero so Nemci izgubili v naši zadnji ofenzivi. Na tri naše divizije je streljalo 1000 nemških topov, med njimi težki avstrijski možnarji. Junaštvo naših čet je brezprimerno. Sovražnik mora odkupiti vsak ped zemlje z ogromnimi žrtvami. Mnogi kraji so tako porušeni, da se niti ne pozna, kje se je nahajala kaka stavba.

Lega glavnega bojišča.

Bojišče v Flandriji se nahaja severovzhodno od Pariza ali zahodno od Verduna ter južno od Belgije. Med rekama Somme in Marne se nahaja težišče bojev pri mestih Cambrai, Peronne, Bapaume, Ham in La Fere.

Obstrlevanje Pariza.

Iz Pariza se dne 23. marca poroča: Nemci so danes od 8. ure zjutraj nadalje oddali vsak četrte ure po eden strel na Pariz iz topa, ki strelja na daljavo 120 km. Lega sovražnega topa še ni dosedaj doznana.

Slovinci na zahodni fronti.

V strašni borbi na zahodu igra veliko ulogo slavnoznana avstrijska artilerija. Naši motorni možnarji, ki so rušili močne belgijske trdnjave, bruhajo sedaj svoj grozen ogenj na francoska mesta. Med topničarji je mnogo Slovanov, posebno Slovencev. Tako nam n. pr. piše naš stari znanec Jožef Drole iz Polzele, da je med avstrijskim vojaštvom, ki se udeležuje bitke na zahodu, ogromna večina Slovanov. Pri Drolčevi 30.5 cm motorni možnarški bateriji se nahajajo še naslednji Slovenskoštajerci: Fran Ograjšek iz Gornje Ponikve pri Zaleu, Franc Lah iz Velike Nedelje, Ivan Puncer iz Braslovč ter J. Štukelj iz Podčetrčka.

Ivan Potisk iz St. Lenarta nam piše dne 20. t. m. iz daljnega zahoda: Dodeljen sem bateriji, ki bo s svojimi novimi velikimi streljali na Pariz. Mi imamo 4 take ogromne topove. Ni mi dovoljeno, da bi jih opisal, kakšni so. A streljali bomo z njimi 100—120 km daleč, t. j. približno tako daleč, kakor iz Trsta v Maribor (zračna črta). Z njimi bomo bruhali strešen ogenj na Pariz in na druga francoska mesta. Bitka, ki jo bomo bili sedaj na zahodu, bo tako strašna, tako krvava, kakor je še ne pozna svetovna zgodovina. Priprave so naravnost neverjetne. Čudno se mi zdi, da so poslali izmed avstrijskega vojaštva na zahod Nemcem na pomoč največ Jugoslovanov. . . . Vesele velikonočne praznike!

Razne politične vesti.

Kako jih je strah! Ne mine dan, da bi ne bilo kakega nemškega zborovanja ali občinskega sklepa proti Jugoslaviji. Dne 25. marca je bilo celo na Dunaju zborovanje Nemcev iz cele Avstrije o naši Jugoslaviji. Sklenili so, da se nam na noben način ne sme uresničiti naša deklaracija,

pa tudi ne avtonomija (samouprava) kakoršno nam ponuja vlada. Jugoslovansko vprašanje se baje mora rešiti od Avstrije in Ogrske skupaj, to se pravi od Nemcev in Madžarov. Kako, tega nam seveda pametni Nemci ne povedo. Med njimi je bil tudi celjski Ambrožič, ki se še z vsemi štirimi brati proti Jugoslaviji, dočim se drugi Nemci že udajajo v usodo. Na vsa ta zborovanja in sklepanja Nemcev odgovarjamo Nemcem: Kaj vas briga, vi tuji, ako in kako si hočemo urediti svojo lastno hišo.

Cesar na Češkem. Cesar se je dva dni mudil na nemškem Češkem, kjer je obiskal one okraje, v katerih vlada posebno pomanjkanje. Spremljala sta ga princ Hohenlohe in ministrski predsednik Seidler. Hujše kakor Nemcem na Češkem se godi Jugoslovanom v Bosni, Ercegu, Dalmaciji, Istri in na Goriškem, za to bi bilo tudi za te kraje treba posebne pozornosti.

Umor Franca Ferdinanda. Mi v Mariboru dobro vemo, da so takrat, ko se je izvedelo za Franca Ferdinandov umor, nekateri Nemci pri veselici v mariborskem ljudskem vrtu vriskali od veselja. Tako je bilo tudi drugod.

Knez Lihnovski pripoveduje v svojih odkritjih, da se je avstrijski plemeniš, lud Nemeč, Feliks grof Thun, ravno ob času umora vozil z nemškim cesarjem po morju. Bil je isti čas bolan in več dni ni bil iz postelje. Ko je izvedel za umor, je takoj ozdravel in prišel na krov ladje. Nemški knez hudobno pravi, da ne ve, ali ga je veselje ali žalost spravila tako hitro po koncu.

Wilson o jugoslovanski državi. Iz Lugana poročajo: Pariški srbski poslanik Vesnić, ki se je mudil v Ameriki, se je vrnil v Pariz. Vesnić pripoveduje, da je javno mnenje v Ameriki obenem s predsednikom Wilsonom uverjeno, da se vojna mora zaključiti z ustanovitvijo jugoslovanske države. Ta država bi naj imela nalogo, da se upira prodiralnim željam Nemčije.

Izgubljen Bosanec. Zagrebške »Novine« pišejo: Včeraj opoldne je stal na Peječevićem trgu postarni Bosanec, živa slika glada in nevolje. Človek se je komaj drzal na nogah, prišla ga je omotica. Navzoči ljudje in žene so mu priskočile v pomoč in so mu začele donošati razne hrane in krepcil. Nadarile so ga obilno z jestvinami in ga spremlile pod streho, da si odpočine in opomore. — Sicer pa se take žalostne slike ne vidijo samo v Zagrebu.

V nemški državni zbornici se je vršila razprava o osmem vojnem posojilu. Zbornica je dovolila vladi najetje vojnega posojila 15 milijard, — nadalje razprava, da se uredi vprašanje glede bodoče usode Poljakov, ki žive v Prusiji. Poljaki namreč zahtevajo, da se jih priklopi k bodoči samostojni poljski državi.

Nemci rekvirirajo. Iz Poljske in Ukrajine prihajajo glasovi, da Nemci tam brezobzirno rekvirirajo, karkoli najdejo. To je zelo verjetno — kajti mi poznamo nemško poželjivost prav dobro iz nastopanja Nemcev na Kranjskem, Goriškem in v Benečiji povodom zadnje ofenzive. Pripovedujejo se strašne reči.

Iz Ukrajine... Cel čas so nas tolažili državniki, kako bo kmalu začelo teči mleko in strd iz Ukrajine. Sedaj pa prihajajo glasovi, da ni treba nič posebnega in še ne tako kmalu pričakovati. Tako se od pristojne strani ljudje motijo, da si niti tega malega, kar imajo, ne uravnajo pravilno. V jeseni so nas motili z obilno, zadostno žetvijo, sedaj z Ukrajino. Resnice in jasnosti je treba, prikrivanje se vedno maščuje.

Tedenske novice.

Vsem naročnikom, čitateljem, dopisnikom, agitatorjem, vsem zavedam Slovincem in Slovanom zeli vesele, blago slovljene velikonočne praznike

Uredništvo in upravnistvo
Slov. Gospodarja.

Duhovniška vest. V petek, dne 15. marca je bil preč. g. Jožef M-siček, dekan v Brezicah, v Mariboru inštaliran za častnega kanonika.

Častna kolajna za 40 letno službovanje. Č. g. Andrej Podh. stnik, župnik v Rečici v Savinjski dolini, je oblokován s častno kolajno za 40 letno zvešio in požrtvovalno službovanje v dušnem pastirstvu.

† Mati poslanca dr. Benkoviča. V Kamniku na Kranjskem je dne 17. sušca 1918 umrla gospa